C/2024/1762

22.3.2024

P9_TA(2023)0322

Guatemala: situationen efter valet, rättsstatsprincipen och rättsväsendets oberoende

Europaparlamentets resolution av den 14 september 2023 om Guatemala: situationen efter valet, rättsstatsprincipen och rättsväsendets (2023/2831(RSP))

(C/2024/1762)

Europaparlamentet utfärdar denna resolution

— med beaktande av artiklarna 144.5 och 132.4 i arbetsordningen, och av följande skäl:

A. Den 28 augusti 2023 tillkännagav Guatemalas högsta valdomstol (TSE) de officiella resultaten av fredliga och välorganiserade val och utropade en klar seger för Movimiento Semillas Bernando Arévalo och Karin Herreras som Guatemalas valda president och vicepresident.

B. President Giammattei erkände resultaten och uppmanade offentligt till en ordnad övergång och ett ordnat maktöverlämnande den 14 januari 2024.

C. Sedan den 12 juli 2023 har Movimiento Semilla varit föremål för selektiva och godtyckliga rättsliga och processuella åtgärder från åklagarmyndighetens sida, som enligt EU:s valobservatörsuppdrag hotade rätten och möjligheten att delta i verkliga val och respektera väljarnas vilja. Den 28 augusti 2023 upphävdes Movimiento Semilla återigen tillfälligt av TSE:s medborgarregister. Den 3 september återkallade TSE tillfälligt denna upphävning fram till den 31 oktober 2023.

D. Vissa medlemmar av rättsväsendet och åklagarmyndigheten (Ministerio Público) har ingripit i valprocessen. Flera åklagare vid Ministerio Público finns upptagna på USA:s Engellista, däribland riksåklagaren María Consuelo Porras, chefen för den särskilda åklagarmyndigheten mot straffrihet (FECI) vid Ministerio Público, José Rafael Curruchiche, och domare Fredy Orellana.

1. Europaparlamentet gratulerar Bernardo Arévalo och Karin Herrera till deras valseger. Parlamentet uppmanar alla statliga institutioner och samhällssektorer att stödja en ordnad övergång och ett ordnat maktöverlämnande i enlighet med president Giammatteis uppmaning.

2. Europaparlamentet fördömer skarpt den senaste tidens räder som den särskilda åklagarmyndigheten mot straffrihet (FECI) genomfört i den högsta valdomstolens (TSE) kontor, samt att man öppnat lådor med röstsedlar från det allmänna valet i juni i år och beslagtagit datoriserat material som rör rapporteringen av preliminära valresultat, vilket kränker valprocessens integritet och kontrollkedjan. Parlamentet beklagar det faktum att dessa händelser ägde rum mot TSE:s vilja, som är den högsta myndigheten i dessa frågor så länge valprocessen pågår. Parlamentet är särskilt oroat över ett eventuellt sammanbrott av den konstitutionella ordningen i Guatemala.

3. Europaparlamentet beklagar de fortsatta försöken att upphäva Movimiento Semilla. Parlamentet fördömer och kräver ett stopp för alla åtgärder som vidtagits, särskilt av Ministerio Público, för att upphäva valresultaten, liksom de fortsatta försöken att kriminalisera oberoende rättsliga aktörer och instrumentaliseringen av rättsliga institutioner och åklagarinstitutioner för att undergräva rättsstaten.

4. Europaparlamentet uppmanar alla guatemalanska politiska partier, regeringsorgan och institutioner att respektera valprocessens integritet och resultat, som de guatemalanska medborgarna tydligt har uttryckt med sina röster, och att garantera deras medborgerliga och politiska rättigheter, inbegripet skyddet av förtroendevalda, i enlighet med internationella och regionala normer och nationell lagstiftning.

5. Europaparlamentet uttrycker sin oro över det godtyckliga frihetsberövandet av åklagare, domare, oberoende journalister, människorättsförsvarare och tidigare tjänstemän från den internationella kommissionen mot straffrihet i Guatemala. Parlamentet kräver ett omedelbart och villkorslöst frigivande av Virginia Laparra, hennes advokat Claudia González och alla personer som godtyckligt frihetsberövats.

6. Europaparlamentet påminner om att respekt för rättsväsendets oberoende, politisk mångfald och yttrandefrihet utgör grundläggande rättigheter och grundvalen för demokratin och rättsstaten.

7. Europaparlamentet uppmanar EU:s valobservatörsuppdrag, utrikestjänsten, medlemsstaterna och EU:s delegation att fortsätta att övervaka situationen i Guatemala tills det finns tydliga och seriösa garantier för att folkets vilja som uttryckts genom valet respekteras. Parlamentet uppmuntrar myndigheterna att genomföra de kommande rekommendationerna från valobservatörsuppdraget.

8. Europaparlamentet uppdrar åt talmannen att översända denna resolution till rådet, kommissionen, vice ordföranden/den höga representanten, Amerikanska samarbetsorganisationen, FN, Guatemalas myndigheter och det centralamerikanska parlamentet (PARLACEN).